

Nyt fra Centret

STATENS INSTITUT FOR FOLKESUNDHED, SYDDANSK UNIVERSITET. STØTTET AF TRYGFONDEN OG KRÆFTENS BEKÆMPELSE

Er "sundhed på tværs" løsningen?

Nyt ph.d.-studie fra Center for Interventionsforskning undersøger, hvordan kommunerne arbejder med begrebet "sundhed på tværs", og om det er den rigtige model til at skabe bedre sundhed for borgerne.

"Sundhed på tværs" er en måde at arbejde på, der skal sikre, at alle forvaltninger i kommunen sammen koordinerer og tager ansvar for at skabe bedre sundhed for borgerne. Det er en populær løsningsmodel, som mange kommuner forsøger at organisere deres sundhedsfremme og forebyggelsesopgaver efter. Men er "sundhed på tværs" løsningen for, hvordan kommunerne kan løfte deres forebyggelses- og sundhedsopgaver? Eller er det blevet et modeord, der i virkeligheden spænder ben for kommunernes intentioner om at forbedre borgernes sundhed?

Det er nogle af de spørgsmål, som diskuteres i et nyt ph.d.-studie ved Center for Interventionsforskning. Det er Ditte Heering Holt, der står bag studiet. Hun har undersøgt, hvordan ti kommuner opfatter begrebet "sundhed på tværs" og arbejder med det i praksis. – "Sundhed på tværs" anses for

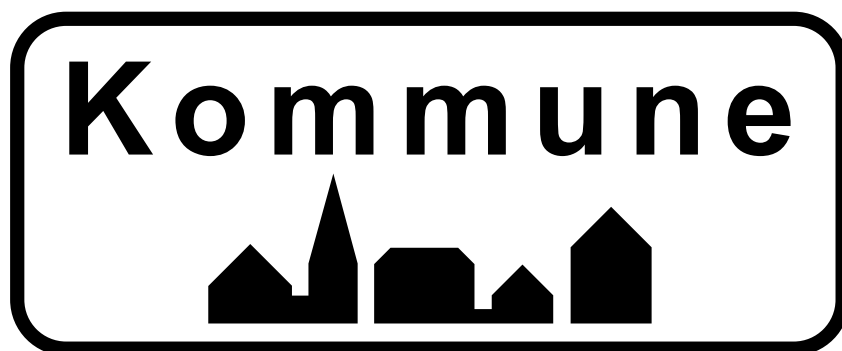

Illustration: Colourbox

at være den ideelle løsning på at løfte borgernes sundhed, fordi alle forvaltninger skal gå sammen om opgaven, men det er ofte svært at omsætte til praksis. På den måde er "sundhed på tværs" nok blevet et modeord, som afspejler nogle meget høje forhåbninger, men som ikke nødvendigvis er en effektiv løsning i praksis, siger Ditte Heering Holt. Hun finder, at "sundhed på tværs" bygger på antagelsen om, at man ved at samarbejde kan udnytte ressourcer og kompetencer fra forskellige fagområder, skabe synergi mellem indsatser og i sidste ende skabe bedre og billigere løsninger på komplekse sundhedsproblemer. – Men når jeg ser på kommunerne i mit studie, holder de rigtig mange møder og udarbejder rigtig mange strategier, men dét, der implementeres i praksis, er meget løst koblet til dette administrative arbejde.

Derfor stiller jeg også spørgsmålstegn ved, om kommunerne bruger kræfterne rigtigt, og om indsatsen når helt der ud, hvor det skaber sundhed for borgeren, siger Ditte Heering Holt.

Realistiske forventninger

Løsningen er ikke at afvise samarbejde på tværs, påpeger Ditte Heering Holt. Men hun opfordrer til større refleksion blandt kommunale konsulenter og ledere om, hvor og hvornår konkrete samarbejder på tværs er nødvendigt. Samtidig opfordrer hun til at være realistisk omkring, hvor mange ressourcer "sundhed på tværs" kræver. – Der skal nok mindre fokus på strategiarbejdet og mere fokus på at få indsatserne til at fungere i praksis, siger hun.

Af Birgitte Hornhaver, journalist

Hvad kom der ud af en intervention på erhvervsskoler?

Susan Andersen fra Center for Interventionsforskning har i sit ph.d.-studie undersøgt effekterne af interventionsprojektet Trivsel, Fællesskab & Faglighed. Interventionsprojektet havde blandt andet til formål at finde ud af, hvordan man kan mindske frafaldet for erhvervsskoleelever, øge trivselen på skolen samt få færre elever til at ryge.

Hvad var formålet med din ph.d.-afhandling?

– Formålet min afhandling var dels at designe effektevalueringen, dels at undersøge effekterne af Trivsel, Fællesskab & Faglighed. Trivsel, Fællesskab & Faglighed er et nu afsluttet interventionsprojekt, hvis mål var at finde ud af, hvordan man får flere til at gennemføre en erhvervsuddannelse. I Danmark er det hver anden elev, som starter på en erhvervsuddannelse, der falder fra, og en betragtelig del af disse elever får aldrig en uddannelse. En del af interventionsprojektet viste, at erhvervsskolerne ikke havde særlig mange sociale aktiviteter i hverdagslivet. Til gengæld spillede rygefællesskaber en central rolle, hvilket kunne trække elevernes fokus væk fra at erhverve sig professionelle færdigheder. Trivsel,

Fællesskab & Faglighed var udtænkt som konkrete arbejdsredskaber for lærerne. Der var for eksempel et introduktionsforløb for eleverne, daglige morgenmøder med kaffe og the og eventuelt lidt morgenmad samt faste pauser. Desuden skulle skolerne sørge for at ændre på det fysiske miljø på skolen, således at eleverne fik et hyggeligt område til at mødes i pauserne, for eksempel et sofaområde med kaffemaskine eller bordfodbold. Det område skulle også udgøre et alternativ til rygefællesskaberne. Formålet med mit ph.d.-projekt var at undersøge, om sådanne tiltag virker.

Hvad fandt du ud af?

– En konklusion var, at der var færre elever på interventionsskolerne end på kontrolskolerne, der droppede ud af deres uddannelse. Det skyldes, at de undervejs i deres uddannelsesforløb fik en stærkere følelse af at høre til på deres skole. Jeg fandt, at alle elementer fra interventionsprojektet – morgenmøderne, introduktionsforløbet og det hyggelige område – virkede på elevernes tilhørsforhold. Dog gjorde de faste pauser ikke nogen forskel på tilhørsforhold. Jeg undersøgte også, om interventionen virkede på at få færre til at ryge dagligt, og konklusionen her var, at det ikke lykkedes for de elever, der allerede var daglige rygere. Til gengæld var et meget vigtigt

Fakta om projekt Trivsel, Fællesskab & Faglighed

Projekt Trivsel, Fællesskab & Faglighed er afsluttet efter syv års forskning. I 2009-2010 blev interventionen udviklet på fire store erhvervsskoler fordelt over hele Danmark, hvor formålet var at undersøge elevers deltagelse i skolelivet med særligt fokus på trivsel og rusmiddelbrug. De fire skoler blev efterfølgende til interventionsskoler. Seks erhvervsskoler fungerede som kontrolskoler. Effekter på skoletrivsel og rygning blev målt efter 10 uger på skolebænken i en spørgeskemaundersøgelse. Derudover blev oplysninger fra Danmarks Statistik brugt til at undersøge, hvorvidt eleverne gennemførte deres grundforløb. I spørgeskemaundersøgelsen deltog knap 5.800 elever ved skolestart. I registerundersøgelsen deltog 10.190 elever.

fund, at det lykkedes at forhindre, at halvdelen af de elever, der røg af og til, blev til daglige rygere, når vi sammenlignede interventionsskolerne med kontrolskolerne.

Endelig var en konklusion også, at det kan være svært at få gennemført en intervention som Trivsel, Fællesskab & Faglighed, fordi det kan kræve mange ressourcer fra i det her tilfælde lærerne. Det var meget forskelligt, hvordan lærerne engagerede sig i de forskellige indsatser i projektet. Mange af lærerne havde i forvejen travlt med at forberede eleverne til at kunne fungere i en praktikplads efter grundforløbet og fokuserede derfor i højere grad på de faglige processer.

Hvad skal din forskning bruges til?

– Der er som nævnt mange elever, der falder fra deres erhvervsuddannelse, så der er brug for viden om,

hvad der skal til for at fastholde de unge og sikre, at de får en uddannelse. Uddannelse er vigtigt for at blive en del af samfundet, og vi ved også, at der er stor ulighed i helbred, når man ser på folk med og uden en formel uddannelse. Erhvervsskolerne er selv meget opmærksomme på det store fravær og frafald blandt deres elever og gør forskellige tiltag. Sidste år blev der

indført en ny erhvervsskolereform, der netop sigter mod at skabe et mere inkluderende fællesskab målrettet unge menneskers forventninger og behov. Så der bliver gjort en del, men det er nødvendigt at vide, om det virker, og hvad der virker, og det er det, jeg har forsøgt at give svar på i min ph.d.

Af Birgitte Hornhaver, journalist

Susan Andersen forsvarede sin ph.d.-afhandling i november. Hun er kandidat i Folkesundhedsvidenskab fra KU. Susan Andersen forsætter på Center for Interventionsforskning som projektleder på et nyt interventionsprojekt, som er finansieret af Kræftens Bekæmpelse, og som handler om at begrænse antallet af rygere på erhvervsskolerne.

Konference om børn og bevægelse i skolegården

Drøn på skolegården:
Torsdag den 19. januar er der konference på Syddansk Universitet i Odense om erfaringerne og forskningsresultaterne fra interventionsprojektet Drøn på Skolegården.

Hvordan kan man integrere undervisning i skolegården? Hvordan kan skolens rammer og nye rutiner give mere drøn på skolegården? Og hvordan oplever og bruger pigerne skolegården, når den er lavet om og har fået flere aktiviteter?

Det er nogle af de spørgsmål, der besvares på en konference om børn og bevægelse i skolen.

Det er Kræftens Bekæmpelse, Realdania, Lokale og Anlægsfonden og forskningsenheden Active Living i regi af Center for Interventionsforskning, der står bag konferencen. Den henvender sig i særlig grad til

skoler, kommuner, forskere, bygherrer og arkitekter med interesse for børn og bevægelse i skolen. Der vil være både korte tematiske oplæg og længerevarende debatterende workshops. Formålet med konferencen er at få og dele erfaringer med børn og bevægelse i skolen.

Af Birgitte Hornhaver, journalist
Foto: Brian Koning

Tid: Torsdag den 19. januar 2017, kl. 9.30-15.00

Sted: Lokale 0100, Syddansk Universitet, Campusvej 55, 5220 Odense M

Tilmelding: Det er gratis at deltage. Tilmelding sker via først-til-mølle princippet via linket:

webpay.sdu.dk/system/droenpaa/

Tilmeldingsfrist: 12. januar 2017

Drøn på Skolegården er en kampagne, som skal skabe ny viden og eksperimenterende tiltag, der nytænker og udfordrer det traditionelle billede af skolegården. Tiltag, der viser, hvordan skolens udearealer kan nytænkes, sådan at de indbyder til mere leg og bevægelse for alle børn – også de mindst aktive. Både i og efter skoletid. Syv danske skoler har fået støtte til at skabe drøn på skolegården.

Center for Interventionsforskning er ansvarlig for den forskningsbaserede evaluering af projektets resultater.

Udgives af:
Center for Interventionsforskning
Statens Institut for Folkesundhed
Syddansk Universitet

Øster Farimagsgade 5A, 2.
1353 København K
Tlf. 6550 7777
www.interventionsforskning.dk

Direktør og centerchef:
Morten Grønbæk
mg@si-folkesundhed.dk

Redaktør:
Birgitte Hornhaver
biho@si-folkesundhed.dk

Centret er støttet af:
TrygFonden
Kræftens Bekæmpelse